

OGLASAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), OCTOBER 15, 1946

ŠTEVILKA (NUMBER) 202

VOL. XXIX.—LETO XXIX.

Taft odgovoren za
druginjo, pravi
senator Pepper

COLUMBUS, O. — V govoru na shodu odbora CIO za politično akcijo za izvolitev demokratičnega senatorja Huffmana je senator Claude Pepper iz Floride v nedeljo zvečer izjavil, da je ohijski republikanski senator Robert A. Taft v večji meri odgovoren za druginjo in obstoječe pomanjkanje mesa kot kateri drug posameznik v Ameriki. Senator Pepper je med ostalim izjavil:

"Bil je senator Taft in republikanska stranka, katero dominira v kongresu, ki so upropastili kontrolo cen, z namenom, da za jamčijo še večje dobičke za tovarnarje, ki že itak delajo večje dobičke kot kdaj prej v mirnem času.

Se ni ničesar naučil iz inflacije
po prvi svetovni vojni

"Senator Taft se ni očitno ničesar naučil iz inflacije, ki smo jo imeli v desetletju po prvi svetovni vojni in ki je pri nesla depresijo, ki je sledila. On je dejanski oče sedanje druginje in pomanjkanja mesa, kar pa skuša zakriti z karakteristično drznostjo in ljudstvo prepričati, da je demokratska administracija odgovorna za sedanji položaj.

"Toda ljudstvo se ne bo pustilo varati. Pomanjkanje mesa in druginja, ki nas podita proti novi depresiji, ima vse znake, glas in kri senatorja Tafta. On se ne bo mogel otepsti tega očetovskega, ne glede, kako rad bi to storil."

Dolarska diplomacija iz
McKinleyeve dobe oživljena

Kar se tiče republikanske zveze (Dalje na 4. strani)

TOLMAČENJE STALINOVE
IZJAVE O MILITARISTI

LONDON, 14. okt. — Moskovski radio je snoči izjavil, da je premier Stalin v svoji nedavni deklaraciji imel Zed. države v mislih, ko je rekel, da novo vojno pospešujejo nekateri vojaški ljudje, ki nočejo, da bi se znižali vojaški proračuni njihovih dežel.

Radikalni komentator je v tej zvezi opozoril, da je predsednik Truman v januarju zahteval 16 milijard dolarjev za vojaške namene v prihodnjem fiskalnem letu, potem pa pristavil:

"Zed. države bodo v enem letu potrošile za vojaške namene dve tretjini skupne vsote, ki so jo potrošile v teku 150 let miru."

MORILKA USMRČENA V
ELEKTRIČNEM STOLU

BELLE FORTNE, Pa., 14. okt. — Smrt v električnem stolu je storila danes zgodaj zjutraj 22-letna služkinja Corrine Sykes, ki je 7. decembra 1944 v Philadelphiji zaklala svojo gospodinjino in zbežala z zlatino v vrednosti \$2.000. Ona je bila druga ženska v Philadelphiji, ki je bila usmrčena v električnem stolu.

SPANEC POVZROČIL
KRAVAL V GLEDALIŠČU

SAN FRANCISCO, Cal. — V nekem kino gledališču so gledalci povzročili tak kralj, ko je projekcionista zaspal pri svojem aparatu, nakar so se prižori v sliki na platnu začeli mešati, da je moralo dospeti 11 vozov polije, predno se je napravil red. Potem se je predstava nadaljevala, toda z novim možem pri aparatu.

Nova francoska ustava sprejeta pri referendumu

Udeležba pri volitvah je bila nizka, kar se pripisuje vplivu gen. de Gaulla

PARIZ, 14. oktobra.—Pri včerajšnjem referendumu so volilci odobrili predlagano novo ustavo četrte francoske republike z 1,211,000 glasovi večine, ki je bila znatno manjša kot pa so pričakovali voditelji treh vodilnih strank — katoliški in progresivci, organizirani v takozvanem gibanju republikanskih popularcev, komunisti in socialisti — ki so ustavo izdelali v ustavodajni skupščini.

Proti ustavi se je javno izrekel general de Gaulle, ki je trdil, da ustava ne daje dovolj oblasti načelniku izvršnega vladnega oddelka ter prerokoval, da bo Francija vsled tega izpostavljena nevarnosti diktature. De Gaulle, ki se je že pred meseci umaknil iz aktivne politike, je tudi trdil, da bo nova ustava napravila Francijo tako šibko, da ne bo mogla ohraniti svoje neodvisnosti v borbi med Rusijo in Zedinjenimi državami.

Nad sedem milijonov volilcev ni šlo na volišče Referenduma se je udeležilo vsega skupaj 15,331,959 volilcev, od katerih jih je 9,002,467 glasovalo za novo ustavo, 7,790,676 pa proti. Ker število vseh registriranih volilcev v deželi (Nadaljevanje na 4. strani)

Udeleženci pri procesu škofa Stepinaca izobčeni iz cerkve

VATIKAN, 14. oktobra.—Vatikan je danes izobčil iz cerkve vse osebe, ki so direktno ali indirektno pomagale pri prosekuciji nadškofa Stepinaca, ki je bil v Zagrebu obsojen na 16 let zapore s trdim delom.

Naznanilo je podal kongregacijski svet, kakor se imenuje najvišji disciplinarni organ, čigar pravosodje obsega vse kanonsko pravo, rekoč, da je izobčenje oseb, ki so sodelovale pri obravnavi, postalo avtomatično. Rečeno je, da so izobčenja upravičena na podlagi treh določb cerkvenega prava, ki predvidevajo tako disciplinarno akcijo za osebo, ki posadi kakšnega škofa, zlasti lastnega škofa, na zatožni klopi pred civilnim sodiščem; ki na nasilen način položi roko na škofa ali nadškofa, ali ki direktno ali indirektno zavira cerkveno pravosodje in se v ta namen posluži civilne oblasti.

Vatikan je že ob aretaciji nadškofa Alojzija Stepinaca odredil "omejeno izobčenje" maršala Tita, ki je bil rojen katoličan, glasom katerega se mu odrekala pravica do udeleževanja verskih opravil katoliške cerkve.

Obiški nadškof primerja maršala Tita Ponciju Pilatu CINCINNATI, O., 14. okt.—Katoliški nadškof John T. McNichols je snoči poslal predsedniku Trumanu brzojaven prosi (Dalje na 4. strani)

Posetite krasno igro
'Naš gospod župnik' v nedeljo, 27. oktobra

katero podaja dramski zbor "IVAN CANKAR" v Slovenskem narod. domu na St. Clair Ave.

Pričetek točno ob 6:30 zvečer Ves prebitek bo podeljen v sklad podružnice št. 39 SANSa

Za pomoč onim, ki si ne morejo sami pomagati

Včeraj opoldne se je v Clevelandu začela kampaanja za "Community Chest," ki bo trajala 10 dni in tekom katere se upa zbrati vsota \$4,880,000 za vzdrževanje raznih dobroteljskih in občin blaginji namenjenih ustanov, ki bi drugače ne mogle nuditi pomoči tisočim, ki se nahajajo v stiski in si sami ne morejo pomagati.

Ideja za tako koncentrirano kampanjo enkrat na leto se je rodila v Clevelandu leta 1919 in se od tedaj razširila po vseh Zed. državah. Poprej so razne ustanove vodile samostojne akcije in publika je bila skoro neprestano nadlegovana od ene ali druge strani.

Vsakdo, ki more, naj daruje, ker gre za stvar, ki je v interesu celokupnosti.

Molotov ožigosal besedolomstvo zapadnih zaveznikov

PARIZ, 14. okt. — Sovjetski zunanji minister Molotov je v enem svojih najostrejših govorov, kar jih je imel na mirovni konferenci, obtožil Anglijo, Ameriko in Francijo, da dosledno lomijo besedo, katero so dale na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil, ter indirektno zagrožil, da bo Sovjetska Rusija poizkusila razveljaviti vse delo konference, ko velika četvorica začne sestavljati končne pogodbe.

Molotov je dejal, da ko so zapadne sile spoznale, da imajo na konferenci dovolj glasov, so na celi črti vsilile svojo voljo, ne glede na svoje prejšnje obljube.

Sovjetski zunanji minister je dal razumeti, da Sovjetska unija vsled uporabe diktatorske taktike od strani zapadnih sil ne bo na konferenci zunanjih ministrov štirih sil priznala niti onih sklepov mirovne konference, ki so bili sprejeti z dvetretjinsko večino.

BISONOVO MESO NAPRODAJ PO \$1.75 FUNT

MINNEAPOLIS, 14. oktobra. — Tu je bilo danes prodanih 10,000 funtov bisonovega, t. j. "buffalo" mesa, ki se je prodajalo po \$1.75 funt, ker za meso te vrste ni nobene kontrole. V ta namen se je zaklalo 33 bisonov s farne predsednika klavniškega podjetja v St. Paulu, ki jo poseda blizu Hudsona v državi Wisconsin. Na pozorišču so bili štiri policaji, ki so skrbeli za red pred dvema trgovinama, kjer je bila redka delikatesa na prodaj.

Deček umrl za paralizo

Včeraj je umrl za otroško paralizo 9 let star Robert C. Miskey, 752 Lakeview Rd., ki je 26. žrtev te nevarne bolezni v Clevelandu v tem letu. Javljenih je bilo tudi pet novih obolenj, s čemur je število naraslo na 275.

IŠČE ROJAKA

Mr. Vinko Ujčić iz 1060 E. 72 St. je prejel pismo od Ivana Gaberšnika iz Draganića pri Karlovcu, ki prosi, da bi poizvedel za naslov Pavla Barbiš iz Ilirске Bistrice. Ako sam to čita, ali pa če kdo ve kje se nahaja, se prosi, da sporoči na naslov Mr. Ujčića.

Truman naznanil ukinjenje kontrole nad mesnimi cenami

Bivši komunistični urednik hujska proti Sovjetski Rusiji

DETROIT, 14. okt. — Bivši urednik komunističnega lista "Daily Worker" Louis F. Budenz, ki je pred letom dni zapustil komunistično stranko in se vrnil v katoliško cerkev, je imel radijski govor, v katerem je trdil, da se Sovjetska Rusija pripravlja na tretjo svetovno vojno, v kateri upa "uničiti Zed. države in upeljati svetovno proletarsko diktaturo."

Budenz je dejal, da so ameriški komunisti prav tako peta kolona za Rusijo kot so bili kvizilingi za Nemčijo, potem pa pristavil, da je pravi vodja ameriških komunistov neka "tajna oseba, o kateri ni povprečen ameriški komunist še nikdar slišal," in da bi bil pripravljen obelodaniti njegovo ime, ako bi ga kaka vladna agencija poklicala, da priča pod prisego.

Rekel je, da je vstopil v komunistično stranko pred 10 leti v nadi, da bo pomagala k zaželim spremembam v ameriški demokraciji, da pa so ga razmere v stranki po koncu vojne razočarale.

Budenz je zapustil katoliško cerkev leta 1915, ko je poročil neko razporočeno žensko. Nazaj v cerkev je bil sprejet 10. oktobra 1945. Od tedaj je instruktor ekonomije na katoliških univerzah Notre Dame v South Bend, Ind., in Fordham v New Yorku.

SENATOR BILBO V PREISKAVI RADI VOJNIH DOBIČKOV

WASHINGTON, 14. oktobra. — Senatski odsek za preiskavo vojnihih dobičkov je danes odkril, da preiskuje poročilo, da je senator Theodore G. Bilbo iz Missourija, prejel \$25,000 od nekega vojnega kontraktorja.

Druge podrobnosti o preiskavi niso znane. Bilbo je tekom nedavnih primarnih volitev javno pozival k rabi sile proti črnem v državi Missouri, ki bi se drznili prikazati na volišču.

Nesreča v Genevi

Blizu Geneve, Ohio, se je zgodila prošlo soboto popoldne prometna nesreča, v kateri sta bila ubita mlada zakonca Mr. in Mrs. George Pendleton iz Clevelanda. Avtomobilu, s katerim sta se vozila, je na mokrem tlaku spodrsnilo in zaletel se je v tovorni avto, ki je privozil v nasprotni smeri. Mlada zakonca sta bila na poti v Ashtabulo, kjer živijo starši moža, ki je bil bančni uradnik v Clevelandu ter veteran s 3-letno službo v armadi.

PROG. SLOV. ŠT. 2

Članice krožka št. 2 Prog. Slovenk se vabi na redno mesečno sejo, ki se bo vršila jutri večer ob 7.30 uri v dvorani št. 1 Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

ODHOD V FLORIDO

Jutri odide v Florido, zaradi zdravja Mr. Frank Wess iz 16420 Arcade Ave. Tam se nahaja njegov sin Louis in sicer v Tampa, Fla., kjer je kupil trgovino. Želimor mu vse najboljše v novem kraju!

Predsednik udaril po kongresnikih in dobičkov lačnih interesih, ki so povzročili sedanjo situacijo

WASHINGTON, 15. oktobra.—Predsednik Truman je snoči v svojem napeto pričakovanem radijskem govoru naznanil ukinjenje vse kontrole nad cenami za meso, živino in krmo ter obenem naznanil, da bo poljedelski tajnik Anderson z današnjim dnevom podvzel vse potrebne korake v tem smislu.

Toda predno je predsednik naznanil to akcijo, je ostro udaril po članih kongresa, o katerih je rekel, da so od vsega začetka ruvali proti učinkoviti kontroli živil ter navzlic njegovim ponovnim pozivom dolgo prej kot pa je potekel prvotni OPA zakon, zavlačevali vsako akcijo do 30. junija, ko mu je bil predložen v podpis tako gorostasen zakon, da ga je moral vetirati.

Truman je z imenom imenoval dvoje republikanskih senatorjev, Tafta iz Ohiaja in Wherrya iz Indiana, kot voditelja gonje za upropaščenje učinkovite vladne kontrole nad cenami živil.

Nova OPA postava je bila prešibka, je rekel Truman

Končno je kongres po dolgotrajnih debatah 25. julija, osvojil novo OPA postavu, ki pa je bila tako šibka, je dejal predsednik, da je bilo malo upanja, da bo konzumentom nudila protekcijo proti profitarstvu. Podpisal jo je z velikimi pomisleki, ker pač drugega storiti ni mogel.

Obstoječe pomanjkanje mesa je nastopilo, je dejal predsednik, ker se je v dobi tekom polletja, ko je bila kontrola ukinjena, v lovu za visokimi dobički poslalo v klavnice na stotisoče glav živine in prašičev, ki bi drugače ostala v hlevih in na pašnikih, dokler ni ne bila ugodna za trg.

Vlada je razmišljala o prevzemu klavnice in zasegi živine Vladi je znano, da se danes nahaja na pašnikih na milijone glav živine, je dejal Truman, ki pa ne pride na trg, v pričakovanju, da pozneje prinese višje dobičke, in vlada je razmišljala, kaj bi mogla ukreniti, da bi konzumenti prišli do mesa.

Nekateri so svetovali prevzetje klavnice, kar pa bi ne spremenilo položaja, ker prazne klavnice bi ne prinesle več mesa na mizo Amerikancev. Drugi so menili, naj bi vlada nastopila drastično in začela zasegati živino, toda on je bil mnenja, da bi to ne bilo praktično, ker je živina, ki je godna za trg, razkropljena širom dežele.

Razmišljalo se je tudi o uvozu mesa iz Argentine, ampak to misel se je opustilo, je rekel predsednik, ker prvič zaloge niso zadostne, da bi kaj odleglo, drugi pa bi se s tem odvzelo meso, ki je že določeno za dežele, kjer je pomanjkanje mesa še mnogo večje kot v Zed. državah.

Dovolil se uvoz več stotisoč glav živine iz Mehike Predsednik je naznanil, da bo poljedelski tajnik v teku par dni odobril uvoz več stotisočev glav živine iz Mehike, ki je bila sedaj zadržana v svrhu inšpekcije radi morebitnih bolezni.

ČIKAZAN V CALIFORNIJI Poznani Mr. John Gornik, ki je dolgo let živel s svojo družino v Chicagu, Ill., se sedaj nahaja v Los Angeles, Calif., kjer si upa najti dom za stalno bivališče. Pozdravljajo vse prijatelje in znance. Mnogo sreče v solnčni Californiji!

BOLEZEN

Pod zdravniško oskrbo se nahaja na svojem domu Mrs. Mary Bolko, 6503 Edna Ave. Prijateljce so vabljeni, da jo obiščejo, mi ji pa želimo skorajšnje okrevanje!

Ta živina, ki še ni godna za trg, se ima spustiti preko meje v svrhu odebeltive in zavzetje mesto rejne živine, ki bo sedaj, ko je kontrola ukinjena, očitno takoj prišla na trg.

Sedaj ostane kontrola cen edino še za najemnine, o kateri je predsednik rekel, da ne bo mogla biti odpravljena, dokler se ne izboljša stanovanjski položaj.

Mesa pride dosti na trg, toda cene bodo visoke

Opazovalci sodijo, da bo akcija vlade prinesla mnogo mesa na trg, da pa bodo cene višje kot kdaj prej. Svarilen vzgled je mleko in pa surovo maslo, ki se prodaja po dolarju funt, akoravno ni nobene kontrole nad cenami za mlečne produkte.

Predsednik je govor končal z optimistično noto, da se dežela vsled rastoče produkcije vrača v normalne gospodarske razmere, opozoril pa je obenem, da z izginjenjem kontrole nad cenami bodo morale biti tudi ukinitve kontrole nad delavskimi mezdami.

Rekel je, da število zaposlenih oseb v Zed. državah danes znaša 56 milijonov.

IZ TOVARNIH VAGONOV HIŠE GRADIJO

ASHTABULA, O., 14. okt. — Tukaj se sedaj izdelujejo prijetne hiše iz starih, zavrnjenih tovornih vagonov New York Central družbe. Za stanovanjske hiše ljudje kupijo dva lesena vagona, katere postavijo na podstavke enega poleg drugega, urežejo okna, napravijo preko obeh vagonov streho in hiša je gotova. Tudi farmerji v okolici kupujejo take lesene železniške vagona za svoje shrambe.

Deček priznal tatvino 15 avtomobilov

Neki 16-letni deček iz predmestne občine Parma, ki je bil slučajno prijet radi kršitve neke prometne naredbe, je priznal clevelandski policiji, da je v teku zadnjih dveh tednov ukradel 15 avtomobilov. Vse tatvine je izvršil na parkališčih sredi mesta, kjer so lastniki pustili ključke v avtomobilih.

ČIKAZAN V CALIFORNIJI

Poznani Mr. John Gornik, ki je dolgo let živel s svojo družino v Chicagu, Ill., se sedaj nahaja v Los Angeles, Calif., kjer si upa najti dom za stalno bivališče. Pozdravljajo vse prijatelje in znance. Mnogo sreče v solnčni Californiji!

BOLEZEN

Pod zdravniško oskrbo se nahaja na svojem domu Mrs. Mary Bolko, 6503 Edna Ave. Prijateljce so vabljeni, da jo obiščejo, mi ji pa želimo skorajšnje okrevanje!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:

(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ŠKOF VOJNI ZLOČINEC

Pod tem naslovom je priobčil "Slovenski poročevalec" z dne 25. avgusta daljši članek, katerega je napisal Tone Fajfar, vodja katoliško orientiranega delavstva v Sloveniji, ki se je udeleževalo v osvobodilni borbi z ostalimi pozitivnimi silami slovenskega ljudstva.

II.

Osvobodilno gibanje nikdar ni hotelo obračunavanja s taborom, kateremu sta stala med drugimi na čelu Rožman in Krek. Nasprotno, še v letu 1941. in kasneje je vodstvo osvobodilnega gibanja pričakovalo, da bo mogoče tudi te kroge povezati v skupno borbo proti okupatorju. V tem upanju so romala k Rožmanu številna pisma in poslanice, ubirali smo vsa dosegljiva pota, da vsaj, če ne pridobimo, nevtraliziramo katoliško duhovščino s škofom na čelu. Leta 1941. duhovščina še ni začela javno nastopati z okupatorjem, pač pa se je že skrivno s njim tesno povezovala. Naši poskusi so bili zaman. Vsikdar so naleteli na gluha ušesa tako pri škofu kakor tudi pri večini njemu podrejene duhovščine. Leto 1942. nam je pokazalo, zakaj smo se zaman prizadevali. Ti krogi so se že odločili za drugo pot, na tisto pot, za katero so se prej že leta pripravljali. Prav iz škofjskega dvorca je izšel predlog, naj se dovoli vojaška organizacija Bele garde. Obenem s tem predlogom je tudi Rožman stopil iz prikrite rezerve. Na mah se je začela gonja v klerikalnem časopisu, škof sam je začel zaporedoma nastopati z obsodbami osvobodilnega gibanja, s pastirskimi listi. Škofova beseda in njegova avtoriteta (ki so jo vsa prejšnja leta tako odločno utrjevali), sta postali zastava belogardističnih izdajalcev. Še več: pokorščina cerkveni avtoriteti je naravnost silila duhovščino, da sledi svojemu škofu brez pomisleka. Klerofašističnim ideologom se je posrečilo vzgostiti tako slepo disciplinirano generacijo duhovščine, da je sledila škofu tudi v najhujše zločinstvo, v narodno izdajstvo.

Prišlo je leto 1943. in z njim italijanska okupacija. Pred nami je stala borba z Nemci. Računali smo, da cerkveno vodstvo še ni pozabilo obračunavanja hitlerjancev po Goerenskem in Stajerskem s katoliško duhovščino. Delno smo razumeli, da se je naša duhovščina tako tesno povezala z italijanskimi fašisti, ki so poleg drugega imeli stalno na ustih svoj katolicizem in se proglašali za branilce krščanske rimske kulture. Toda na njihovo mesto je stopil poganski nacizem, čegar kremplje je duhovščina prve čase okupacije imela priložnost spoznati. Pričakovali smo, da se bo škof z duhovščino odmaknil od novega okupatorja ter se približal osvobodilnemu gibanju, posebno še zato, ker se je poraz Hitlerja očitno začel približevati. Že navaden oportunistični račun bi veleval škofu, da spremeni svoje stališče proti osvobodilnemu gibanju. OF je ta prehod skušala olajšati z obširno amnestijo za vse zavedene belogardiste, ki bi bili pripravljeni v bodoče boriti se proti Nemcem ter tako popraviti svoje zablode in zločine. Tiste dni smo imeli opravka z večjo skupino duhovnikov in bogoslovcev, ki smo jih zajeli na Turjaku. Vsi do zadnjega so izjavili pripravljenost za borbo z nacisti, vsi so se javno kesali svojih belogardističnih zablod. Toda že bližnja bodočnost je pokazala, da so bile njihove izjave in kesanje navadna hianavščina. Kakor oni je šla vsa Bela garda s škofom na čelu še korak globlje v narodno izdajstvo: povezali so se z Nemci ter postali jedro Rupnikovega domobranstva.

Bela garda se je z nemško pomočjo in pod njihovim vodstvom reorganizirala iz neizvežbanih vaških straž v opremljeno in izvežbano kvizlinsko vojsko. Dobila je uniforme, orožje in oficirske šole, prevzela v svoje roke vse policijske posle, dobila tudi sistematično politično vzgojo. Škof Rožman je reorganizirani izdajalski vojski poleg svojega blagoslova prinesel še najsrbotnejše dejanje, ki ga je kot cerkveni dostojanstvenik mogel zagrešiti: zaprisegel je narodne izdajalce v zvestobi do pogana Hitlerja, potem ko jim je odbral slovesno mašo ter jih obhajal. Se temeljiteje kakor v Beli gardi je poslej začela duhovščina po škofovih navodilih izrabljati verske zakramente za podžiganje bratomorilkega klanja. Rožman in ostala izdajalska duhovščina niso poznali poslej nikakih mej več. Bilanca njihovih dela nam je poznana.

Osvobodilno gibanje je v svojih prizadevanjih, da prepreči tak razvoj, storilo vse, kar mu je bilo mogoče. Storiilo je več, kakor bi bilo dolžnost storiti. Komu bi se zdelo, da so imela naša prizadevanja nekakšno obeležje naivnosti,

UREDNIKOVA POŠTA

"Raztrganci" v Euclidu

Cleveland, Ohio. — Prozaičen naslov! kajne? Ampak pod tem naslovom se skriva briljantno dramatično delo, ki je pravkar došlo iz Slovenije in katero bo nedvomno vzbudilo občo pozornost na slovenskih odrih v Ameriki. "Raztrganci" so nova partizanska drama v treh dejanjih, katero je spisal Matej Bor koncem leta 1943. Ta drama bo vprizorjena prvič v Ameriki, v nedeljo popoldne dne 20. oktobra v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave., Euclid, O., pod okriljem krožka št. 3 Progresivnih Slovencev. S to predstavo se združena tudi proslava desetletnice tega agilnega krožka.

Snov te igre je vzeta iz partizanskih bojev na Stajerskem v najtemnejših dneh golgotnega našega naroda. O igri pravi avtor tole: "Nesmiselno bi bilo razvzlati skrito simboliko igre. Če igra sama ne pove tega, je slaba igra. Z "Raztrganci" sem imel mnogo težkih ur. Predelal ali znova napisal sem jih "samo" trikrat, toda videl jih nisem na odru še nikoli, če izvačem predstavo v nekem ljudskem gledališču, kjer pa so me že po prvem dejanju vrgli iz dvorane, češ da nisem kupil vstopnice. Toda res je, da sem vstopnico kupil, pa jo medtem izgubil.

Motiv za to igro so mi dali tovariši, ki so mi pripovedovali o zanimivih primerih v zvezi z volnini-provokatorji, ki so jih Nemci kot "partizane" poslali v naše vasi zanašat zmedo. Ljudstvo, ki je z njimi imelo opravka, jim je dalo naziv "Raztrganci" ker so bili najrajši raztrgani, da bi tako vzbudili večje zaupanje."

V igri je združen spopad med blaznim pogumom in sebičnim strahom, borba med izpričenostjo in visoko zavestjo dolžnosti, med omahljivimi slabosti in junaško predanostjo velike stvari. V dogajanju igre so združeni trije udeleženci osvobodilne borbe: kmetje, delavci in izobraženi. Osrednji osebi dejanja sta Ferlež in Rutar; predstavnik dveh svetov: fašističnega in demokratičnega; nasilja in pravice. Mlinarski pomočnik Ferlež je pristen izdajalec, človek iz kakršnih sta Mussolini in Hitler ustvarjala svoje rjavosrajčnike. Pustolovska natura iz dna "lumpenproletarijata", ki hoče zlahka do uspeha. Pridruži se Osvobodilni fronti takoj po okupaciji, izda

če smo upali, da bo mogoče stvari zaobrtni na prava pota. Morda je v tem del resnice, toda nikakor ni bilo naivno upanje, da je v Rožmanu in njegovih vsaj nekaj razuma in čuta odgovornosti pred narodom in zgodovino, ki bi jim branil iti v take grozotne skrajnosti. Ta razum in čut odgovornosti smo skušali zbuditi v njem s svojimi pismi in nešteti posredovanji; na odgovornost, ki jo ima kot najvišji cerkveni dostojanstvenik, smo ga stalno opozarjali ter nismo napravili ničesar, kar bi ga moglo odvrti od tega spoznanja. Dobro vemo, da je večkrat omahoval v svoji odločitvi, iti do skrajnosti. Vemo, da se je večkrat zgrozil pred strahotnimi posledicami svojega dela, toda vedno je pri njem prevladala zagrizeno sovraštvo na novo nastajajočega sveta, do novo vstajajoče demokracije. Delo, ki ga je sam z najožjimi sodelavci začel in razvil do blaznih skrajnosti, ga je končno samo pokopalo.

Rožman ni edini cerkveni dostojanstvenik v Jugoslaviji in Evropi, ki se je izrodil iz dušnega pastirja v vojnega zločinca. Mnogokje so se vodilni cerkveni krogi naslonili na fašizem, sodelovali z okupatorji ter nastopali proti narodnim osvobodilnim gibanjem. Marsikje je tudi duhovščina sledila svojim škofom ter se postavila na branik reakcije proti naprednim silam. Toda težko je najti človeka, ki bi na tej poti zablodel tako globoko, kakor je to storil škof Rožman. Njegova vest je obtežena s tisoči žrtv slovenskih življenj. Na njegovi duši leži odgovornost za vse žrtve, ki bi jih lahko preprečil, če bi ostal zvest svojemu ljudstvu, če bi se postavil na stran svojega naroda v njegovih najtežjih urah. Rožman tega ni storil, ampak je s svojo besedo in iniciativo najodločnejše podprl narodno izdajstvo in podžgal bratomorilsko klanje.

Škof Rožman je v polni meri odgovoren za svoja dejanja in kot tak bo sojen.

tovariše v ječi, stopi v službo gestapa, ki jo opravlja, dokler ga zviti partizanski doktor Mrož ne razkrinka.

Stari mlinar Rutar je eden tistih dragocenih ljudi, ki malo govore, znajo dolgo časa prenašati krivico, toda kadar jim je mera polna, tedaj se upro s tako silo, da jih nihče več ne more ustaviti. Rutar je živo nasprotje svoje žene; zadržan, odločen, premišljen in neomajno pošten. In ko se zdi, da je že klonil pod Ferleževim pritiskom, pa iznenada zrase pred svojim nasprotnikom v vsem svojem puntarskem ponosu. Tisti hip, ko Ferlež misli, da ga je zlomil, se Rutar dvigne in upre rekoč: "Hoteli ste nas spreminiti v pse, pa ste nas spremenili v volkove!"

Rutarica je robata, brezbožna in razburjiva babnica, zaverovana v svoj grunt in mlin. Sebična, ko očita Rutarju, da je bedak ker prodaja glavo za stvari, ki ga nič ne brigajo. Svoj značaj najbolje označi s sledečo napovedjo: "Moje sanje se zmerom uresničujejo. In smoti se mi je sanjalo, da smo vsi skupaj bingljali. Ti (Rutar) na hruski, jaz na češnjah, Vida na slivi, ti Ferlež, da, capin, mihče drugi kakor ti, pa si stal spodaj in nam jezik kazal."

Vida, njena hči, je izobražena kmečko dekletko, pošena toda izmučena od pretezanja trpljenja v ječi. Navzlic temu požrtvovalno in vztrajno organizira odpor proti okupatorju. Imela je fanta Mihola, pa ga je Ferlež "spravil s poti" in jo rešil iz ječe, da bi jo pridobil za svoje umazane namene. Njeno duševno stanje jo po silno napetih prizorih pritira do samomora.

Doktor Mrož igra volnuno vlogo v prid partizanov. S ponarejenimi dokumenti razkrinka podlega Ferležu. Mrož je tip iznajdljivega, segavega partizanskega zdravnika, ki se znajde v vsakem položaju. Najbolje označi samoga sebe, ko pravi: "Tale hudournik je doktor Mrož. Skače čez pečine, pa nikoli ne pade, buta ob skalo, pa ga nič boli." S svojo partizansko širino in obehnjaskim humorjem postane na mah prikupljiv. Višlek pa doseže v tretjem dejanju, ko se s pištolo v roki predstavi strmečemu Ferležu v svoji pravi vlogi.

Mihol je pogumen, borben, pošten fant, ki ga včasih zanese čustvo predaleč, tako v spopadu z svojim dekletom Vido, kakor tudi v pogovoru z Rutarjem.

Zdelo se mi je to potrebno omeniti, da bomo lažje razumeli razpravo o vojaškem bonusu, katero marsikdo obša na vrat našemu guvernerju Lauschetu. Znano nam je, da ima sedanja zakonodaja države Ohio nad 85 odstotkov republikanskih državnih poslancev. Znano nam je, da ta skupina republikanskih državnih poslancev lahko v zbornici uveljavi vse, kar hoče tudi proti odporu govarnerja in z dvotretjinsko večino uveljavi vsako postavbo, katero mora guverner, rad ali ne rad, državljanom vsiliti. Razumljivo je, če postavodaja napravi zakon o dajatvah, mora najti tudi sredstva — to pomeni nove davke, da se dobi denar za izvajanje sprejete postavbe. Vsi to vemo, da guverner nima sam pravice nove davke državljanom razpisati, ampak to lahko stori postavodaja in nikdo drugi.

Frank J. Lausche, potomec ribniške krvi, si je pa mislil svoje in iz kroga državnih po-

jem. Za njegovimi težkimi besedami in surovosti, temveč bolečina in razočaranje.

V manjših vlogah nastopijo: Lenka, ki prinese v Vidin mračni svet čar mladosti, železničar Črešnik, plašen toda pošten možakar, gestapovec in tri sosedice.

Igra "Raztrganci" je vseskozi napeta in polna razburljivih prizorov. Izmed treh Borovih del: "Rojstvo v nevihti" in "Težke ure" so bili "Raztrganci" največkrat igrani v Sloveniji. Človek jih uživa že pri čitanju, kaj šele na odru. Zato obstoja bojazen, da bo to pot dvorana SDD zopet premajhna. Kdor hoče torej videti kos tragedije našega naroda in silovito borbo za pravico in poštenje, ta naj pride v nedeljo v Euclid. Za ples igra znana Vadal orkestra.

V tej igri imajo vloge sledeči: Andy Božič (kovač), Josephine Močnik, Dorothy Skedel-Cecelič, Josephine Mezgec, Frank Kolkaj, Frank Žigman, Frank Požar, John Korošec, Mary Yapel, Konrad Floss, in Gusti Zupančič. Režijo vodi Peter Šter.

* * *

V nedeljo dne 24. novembra pa vprizori euclidski podružnica SANS št. 106 sijajno komedijo v treh dejanjih "Stari grehi", na katero vas že danes opozarjamo. Prebitek je namenjen v korist otroške bolnišnice v Sloveniji.

Frank Česen.

Lausche in vojaški bonus

Več naših ljudi in med njimi veteranov je pod vtisom, da je Lausche kriv, ker veterani ne dobijo vojaškega bonusa, kakor v nekaterih drugih državah.

Kdor se le malo zanima za ustroj državnega telesa mu bo znano, da guverner je le najvišji administrativni uradnik, ki gleda, da se postavbe, narejene v državni zbornici izpolnujejo. Guvernerja naloga je, da postavbe potom svojega državnega aparata vsiljuje, da se v praksi tudi izvajajo. Nikoli pa še nismo slišali, da guverner dela postavbe, ampak izdaja samo naredbe, katere so v smislu po poslanski zbornici sprejetega zakona. Guverner si tudi ne more sprejete postavbe sam tolmačiti, ampak mu je tolmači generalni državni pravnik ali najvišji sodišče države Ohio. Kakor je guverner po uradni poziciji primoran državljanom vsiljevati oni zakon, ki ga je nam poslanski zbornici priporočil, da mora tudi onega, proti kateremu je bil, predno ga je državna poslanska zbornica sprejela.

Guverner ima na zakonodajo le dve pravici in sicer: priporočiti kakšen zakon naj se sprejme in v tretjini sprejetega zakona, če mu ni po volji. Zbornica pa lahko guvernerski veto z dvotretjinsko večino ponovno odglasuje in predlog postane postava, čeprav je guverner proti njej.

Zdelo se mi je to potrebno omeniti, da bomo lažje razumeli razpravo o vojaškem bonusu, katero marsikdo obša na vrat našemu guvernerju Lauschetu.

Znano nam je, da ima sedanja zakonodaja države Ohio nad 85 odstotkov republikanskih državnih poslancev. Znano nam je, da ta skupina republikanskih državnih poslancev lahko v zbornici uveljavi vse, kar hoče tudi proti odporu govarnerja in z dvotretjinsko večino uveljavi vsako postavbo, katero mora guverner, rad ali ne rad, državljanom vsiliti. Razumljivo je, če postavodaja napravi zakon o dajatvah, mora najti tudi sredstva — to pomeni nove davke, da se dobi denar za izvajanje sprejete postavbe. Vsi to vemo, da guverner nima sam pravice nove davke državljanom razpisati, ampak to lahko stori postavodaja in nikdo drugi.

Frank J. Lausche, potomec ribniške krvi, si je pa mislil svoje in iz kroga državnih po-

slancev imenoval odbor, kateri naj študira vprašanje vojaškega bonusa in najde vir dohodkov, iz katerih se bo plačeval bonus — ta odbor državnih poslancev še danes ni poročal in ni do danes napravil ničesar, čeprav je ob imenovanju poteklo že osem mesecev.

Joško Penko, kampanjski načelnik Lausche for Governor, slovenska sekcija.

10-letnica krožka št. 3 Progresivnih Slovencev

Euclid, O. — Dan 20. oktobra nam naznanja, da bo minilo 10 let, odkar so se ustanovile krožka št. 3 Progresivnih Slovencev zbrale skupaj k seji. Na svoj način od takrat do današnjega dneva ni ravno dolga doba, vendar je minilo že 10 let. Krožek je bil ves čas svojega obstanka zelo aktiven. Priredile smo več balinarskih tekem, par seminjev in več drugih programov.

Zbirale smo prispevke za rešilni voz za Slovenijo, zbirale smo obleke za potrebne Jugoslovane, zbirale smo prispevke za otroško bolnišnico v Sloveniji. Nikdar se nismo ustrašile dela, ampak smo šle naprej in smo vedno dosegle cilj, za katerega smo se zavzele.

Ob praznovanju naše 10-letnice smo si zopet omislile, da naredimo nekaj bolj izrednega,

Mary Šter, tajnica.

SODNIJSKI PROCES PROTI SLOVENSKIM IZDAJALCEM

(nadaljevanje)

Miha Krek pomagal ustanoviti belo gardo

Medtem ko je obtoženi Krek na eni strani podpiral izdajalca Dražo Mihačovića in njegove četnike, je bil na drugi strani v stalnih stikih s kolaboracionistično kliko v Sloveniji, zlasti z dr. Markom Natlačenom, Ivanom Avsenkom, Milošem Staretom in drugimi, od katerih je s pomočjo škofjskih zvez in Vatikana redno dobival poročila o delovanju te klike v domovini. Podpiral je tiste, ki so v okviru "Slovenske zaveze" in "Odbora večjih straz" pod vodstvom in pokroviteljstvom soobsežnega Rožmanskega organizirali najtesnejše sodelovanje z okupatorjem in z njegovo pomočjo formalni izdajalske enice Bele garde in domobranstva, da bi ob okupatorji strani uničili narodno osvobodilno borbo in si tako zagotovili svoje protiljudske pozicije.

Londonska vlada je pomagala financirati izdajalce

Iz zapisnika o sešah emigrantskega ministrskega sveta v Londonu je razvidno, da je bilo na seji 8. septembra 1942, na kateri je bil prisoten obtoženi Krek, na njegov predlog sklenjeno, da se bo "Slovenski zavez" v Ljubljani, počenši od 1. avgusta 1942 pošiljala stalna mesečna dotacija v znesku 50.000 šcarskih frankov.

Nadaljnje milijonske zneske je v Slovenijo prinesel kapitan Berocco, ki se je izkvalificiral v podmornice ob jadranski obali.

Obtoženi Miha Krek je tudi izposloval stalno mesečno povzročeno izdajalca dr. Natlačenom. V svojem izdajalskem delovanju se Krek ni omejil samo na podpiranje, usmerjanje, vodstvo in financiranje slovenskega dela izdajalcev, temveč je v enaki meri odgovoren tudi za vse zločine, ki so jih v Sloveniji in drugih delih Jugoslavije izvršili Mihačovići in njegove tolpe. Medtem ko je kot član begunskih vlad podpiral Mihačovićevo izdajalstvo, je v času, ko je bil slovenski narod na poti iztrebljenja po okupatorju, v svoji številnih govorih po radiu London skupno z Kuharjem na eni strani pozival slovenske množice, da še ni čas za vstajo zoper okupatorja in da naj čakajo za tak poziv iz Londona, na drugi

bolj zanimivega s tem, da podma občinstvu povsem novo igro "Raztrganci", ki bo sedaj prvič igrana v Ameriki. O tem smo dosti razmišljale, katere igra bi bila za ta slučaj najbolj prikladna.

Ravno ob tistem času prejme Peter Šter "Raztrgance" iz starega kraja. Ko smo se jih od vseh strani ogledale, smo prišle do zaključka, da jih povabimo na našo prireditev v Slovenski društveni dom na Reher Ave., da se pri nas prvič predstavijo javnosti. Zato boste imeli izredno priliko, da se seznanimi sami osebno z "Raztrganci" v nedeljo 20. oktobra ob 3:30 popoldne. Ob tej priliki vam bodo sami povedali kdo so in zakaj so "Raztrganci". Jaz bi rekla da zato, ker so tako daleč prišli iz dalnje Jugoslavije, kjer jih nacizem in fašizem vse "raztrgal". Tako sicer komaj pokrivate svojo nagoto. Sedaj se je tam sicer vse obrnilo na bolje in "Raztrganci" bodo izginili.

Vloge "Raztrgancev" imajo v rokah naši dobri fantje in dekleta, možje in žene iz Euclida, kateri vsi prijazno vabijo občinstvo, naj bi jih prišli pogledati. Prijatelji od blizu in daleč, posetite nas v nedeljo pri "Raztrgancih". Po igri bo večerja in potem ples, za katerega igra Vadalov orkester. Torej na svidenje!

Mary Šter, tajnica.

strani pa pozival svoje kolaboracionistične sodelavce v domovini, da je pot, ki so jo izbrali, namreč pot aktivne borbe na strani okupatorja proti narodno osvobodilnemu gibanju edina pravilna in da je treba na tej poti vztrajati še nadalje. V teh govorih, v katerih je jasno pozival k izdajstvu nad našim narodom, je z najbolj podlimi besedami in lažni sramotil narodno osvobodilno gibanje in njegove borbe.

Krek še nadaljuje izdajalsko delo v emigraciji

Pred končno osvoboditvijo naše domovine, med boji naših bratov v Slovenskem Primorju in na Koroskem za osvoboditev izpod fašističnega suženjstva in za njihovo združenje z domovino, po osvoboditvi pa doslej je obtoženi Krek—čeprav je prepričan, da je zmaga jugoslovanskih narodov dokončna, stvar izdajalske emigracije pa propadla za vse čase—nadaljeval v emigraciji svoje izdajalsko delovanje, da bi ovrnila obnovu upoštevanje domovine in razvoj njenega ustavnega demokratičnega reda.

Ko so naši narodi skupno z Rdečo armado osvobodili Jugoslavijo in so izdajalci pobegnili iz naše države, je obtoženi Krek prišel organizirati protiljudske elemente, da bi skupno z njimi nadaljeval rovarjenje proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Prezvel je predsedstvo tako imenovanega "Narodnega odbora za Slovenijo," ki je med okupacijo v tej obliki ali pa kot "Narodni svet" in "Slovenska zveza" s svojimi pokrovitelji in obtožencem Rožmanom, dr. Jožo Basajem, Bogomilom Remecem, dr. Albinom Smajdom, dr. Bajlecem, kaplanom Kranjem, dr. Marjanom Zajcem, Rudolfom Žitnikom Celestinom Jelencem in drugimi v dobi, ko je naše ljudstvo vodilo neizprosno borbo za življenje in smrt proti fašističnim nameram uničenja naših narodov, izvajal najodločnejšo politiko sodelovanja z okupatorjem. V tem svojstvu nadaljuje obtoženi Krek svoje zločinsko delo proti FLRJ.

(Nadaljevanje sledi)

Prispevajte za otroško bolnišnico, ne besedi! Prispevajte za otroško bolnišnico v Sloveniji!

Slovenski ameriški narodni svet

3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Na zadnji (prvi) konvenciji SANS, ki se je vršila 2. in 3. sept. 1944 v Clevelandu, so bili izvoljeni sledeči uradniki, gl. odborniki in člani širšega odbora:

ČASTNI ČLANI:

Častni predsednik: LOUIS ADAMIC, Milford, N. J.
Častna podpredsednica: MARIE PRISLAND, 1034 Dillingham Avenue, Sheboygan, Wis.

Častni član: DR. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

ČLANI EKSEKUTIVE:

Predsednik: TIBIN KRISTAN, 23 Beechtree St., Grand Haven, Mich.
1. podpredsednik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland 3, O.
2. podpredsednik: FRED A. VIDER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois.

Tajnik: MIRKO G. KUHEL, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Blagajnik: VINCENT CANKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Zapisnikar: JACOB ZUPAN, 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

Člani:
LEO JURJOVEC, 1940 W. 22nd Pl., Chicago 4, Ill.
ANTON KRAPENC, 1636 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill.
LEOPOLD KUSHLAN, 6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
ALBINA NOVAK, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
FRANK ZAITZ, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

NADZORNI ODBOR:

LOUIS ZELEZNIKAR, predsednik, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
JOSIE ZAKARJEK, 7603 Cornelia Ave., Cleveland 3, Ohio.
JOSEPH ZAVERTNIK, 309 Tenafly Rd., Englewood, N. J.

SIRSI ODBOR:

ANTON DEBEVC, 1930 So. 15th St., Sheboygan, Wis.
JOSEPH F. DURN, 15605 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio.
JOSEPHINE ERJAVEC, 527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
THERESA GERZEL, 334 Erie Ave., W. Alliquippa, Pa.
ANTON HORZEN, 1239 First St., La Salle, Ill.
ANTHONY JERSIN, 4676 Washington St., Denver, Colo.
REY. MATH KEBE, 223-57th St., Pittsburgh 1, Pa.
FRANK KLUNE, 604-3rd St., N. W. Chisholm, Minn.
HELENA KUSAR, 1938 So. Kenilworth Ave., Berwyn, Ill.
KATHERINE KRAINZ, 17838 Hawthorne Ave., Detroit 3, Mich.
JOHN KVARTICH, 411 Station St., Bridgeburg, Pa.
JOHN POLLOCK, 24465 Lakeland Blvd., Noble, Ohio.
LUDVIG MUTZ, 364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.
ANTOINETTE SIMICICH, 17410 Nottingham Rd., Cleveland 19, Ohio.
THERESA SPECK, 4658 Rosa Ave., St. Louis 16, Mo.
VALENTINE STROJ, 1040 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
JOHN M. STONICH, 1634 Cedar St., Pueblo, Colo.
ANDREW VIDRICH, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
ANTON ZBASNIK, A. F. U. Bldg., Ely, Minn.
JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill.

Mlinarjev Janez

Spisal: F. Kočevar

(Nadaljevanje)

Janez ni kar nič več dvomil, da njegov tovariš ni bil nihče drugi nego Marjetica sama. Le od tod mu je bilo mogoče razlagati, zakaj da je prišla šele z njimi in ni odrinila že z njimi vred, le tako si je tolmačil, da je tovariš njegov jahal tako brezskrbno Pengarjevo kobilico, le tako si je mogel razložiti, njeno požrtvovalno junaštvo, njeno ljubeznivo postrežbo, ko je ležal bolan, le na ta način mu je bilo razumljivo, kako da je prišlo vito ime "Marjetica". Vse je občudovalo njegovo ročnost, ker je tako lahko prekopical najtežje bale in zaboje. Da ga ni nihče silil k delu, je bilo to, ker ga je Arabec nameril svojim otrokom za učitelja v borbi in viteških igrah. Spoznal je namerje Janezovo veliko spretnost v tej stroki v bitki pri Beogradu.

Nekega dne prihiteli postrežnik domov z novico, da je ladja iz Alžira že tu. Prvi dan je izkrcavala pripeljano blago, drugega dne vkrcala ono, namenjeno iz Carigrada v Alžir in tretjega dne je ob ugodnem vetru razpela jadra in odplula. Veselo je rezala brazdo nad sinje-ga morja globino, in vendar je plavala po Janezovem mnenju veliko prepočasno. Kdo bi poplaval, kako se mu je topilo srce, mislečemu, da bo v Alžiru zopet našel svoje najdražje in najljubše bitje na svetu, svojo Marjetico. Končno priplava ladja vendar pred zidovje bele-ga Alžira.

Alžirska luka je bila polna ladij raznih narodov. Arabec, čigar suženj je bil Janez, je stal s svojimi sužnji že na bregu, pričakoval je ladjo. Ponosno je priplula v luko z napetimi jadrni. Verige zarožljajo in macek se pogrezne na dnu morja. Ve-

selega srca stopi Janez na afričanska tla in na vse grlo zauka. Saj ni bil več daleč od Marjetice. Naglo pobere z očmi četo Arabčevih sužnjev, ki so bili določeni za izkrcavanja blaga, pripeljanega ravnokar iz Evrope. Nadejal se je, da najde Voglarjevega med njimi. Toda ni ga bilo. Janez se je tolažil, da je moral bodisi zaradi kateregakoli vzroka ostati doma.

Sužnji so jeli razkladati blago in tudi Janez, dasi mu ni nihče veleval, se poprime veselje dela, da bi bili le prej gotovi. Vse je občudovalo njegovo ročnost, ker je tako lahko prekopical najtežje bale in zaboje. Da ga ni nihče silil k delu, je bilo to, ker ga je Arabec nameril svojim otrokom za učitelja v borbi in viteških igrah. Spoznal je namerje Janezovo veliko spretnost v tej stroki v bitki pri Beogradu.

Arabec je sicer od strani, toda kako pazljivo motril Janezovo obnašanje. Ne daleč od njega je stal neki drug bogato opravljen Turek. Tudi ta ni umaknil nobenega očesa od Janeza. Nemirno je jel stopati semtertja, kakor da bi koval kaj prav zvitega. Končno stopi k Arabcu in ga povpraša, jeli Janez tudi njegov suženj, kako in na kak način da si ga je prisvojil. Turek je komaj krotlil svojo razburjenost.

"Jeli, da ti je všeč?" reče nato Arabec in Janeza opazuje, nadaljuje: "Je pač korenjak od nog do glave. Le poglej, kako široka so mu pleča, kako nape-te prsi, oko mu žari v plemenitosti, čelo mu je visoko in vsi ostali udje čvrsti. Človeku res kar srce radosti zaigra ob pogledu na takšnega junaka."

"Res je tako? Koliko ga ceniš, brate?" vpraša Turek. Arabec se nasmeje: "Ta nima nobene cene, ne za te, ne za koga drugega. In čemu ti le bo, saj imaš že polno ladjo nakupljenih sužnjev, kam hočeš le še s tem?"

Turek se ne da odpraviti. Ker hoče Janeza pridobiti na vsak način, ponuja tudi vedno več zanj, ali vse zastopni. Arabec se jani ne zmeni za kupčijo. Končno ponudi Turek za Janeza pet

tisoč grških cekinov, kar je bila tedaj najvišja cena za najlepšega sužnja. Arabec tudi te vsote niti pogleda ne, tem rajši bi se bil pa že znebil sitnega Turka. Zato mu reče: "Če ga že hočeš na vsak način imeti, daj mi zanj deset tisoč cekinov, drugače pa ne." S tem ga je hotel preplašiti in se ga znebiti. Toda jako se je zmotil. Turek mu odšteje zahtevano vsoto pri isti priči. Arabec, ki se tega ni nadejal, ga pogleda, kakor bi dvomil, če je mož pri zdravi pameti, ki brez besede odšteje celih deset tisoč cekinov za sužnja.

"Ti se morda šališ z menoj, gospodine?" očita Turek malomarnemu Arabcu, ker ta le še noče spraviti denarja. Toda Arabcu ni bilo do zlata, imel ga je sam več kot zadosti. Vse mu je bilo ležalo le na Janezu.

"Boš vendar ostal mož beseda!" prekine zopet Turek molk, "evo vsoto, ki si jo zahteval!"

"Mož beseda ostanem," odgovori Arabec, "toda prepričaj se, da mi je več do sužnja, kakor do tvojih cekinov. Vzemi si torej sužnja, cekine pa tudi spravi. Za tega jih nimaš toliko, da bi jih bilo zadosti in srečen hodi". Arabec se pri teh besedah zasuje in ponosno odide.

Janez se je zdelo, kakor bi bilo treščilo vanj, ko se mu sporoči, da je prodan drugemu gospodarju in da mora brez vsake pomude na drugo ladjo, ki odrine še nocoj Bog ve kam. Vse upanje, da najde v Alžiru Marjetico, mu je hkrati splava-

lo po vodi. Uničena je bila ob enem tudi sladka nada, da morja do služita neko dobo in ju gospodar na to osvobodi in se oba skupaj zopet vrmeta v domovino, kjer bosta vendar še lahko postala srečna. Vse to in še več drugih sladkih nad je bilo uničenih morda za vselej. Bog ve, kakšen okrutnež in kak krvolok da je novi gospodar, ki ga kdo ve kam pošene med divjake na semenj, kjer ga bodo zopet prodali drugam, odkoder mu ne bo nikdar več mogoče vrniti se v zelene domače pokrajine. Take so bile misli, ki so spremljale Janeza na suženjsko ladjo. O, kako rad bi bil brezpogojno naj si do smrti služil Arabcu, le da bi bil v obližju ljubljene devojke, ki se zaradi njega ni zmenila za smrtno nevarnost, le da bi ne pustila samega v sovražnikovih rokah. O, da bi bil sedaj prost in imel dober meč v rokah, hej, to bi napravil ples, da bi se ves Alžir tresel pred njim.

Ko ga priženo na turkovo ladjo, se Janez že na prvi pogled prepriča, da ni sam tako nesrečen. Bilo je ondi samih krščanskih sužnjev nakopičenih, da se je vse trlo. Toda kaj so ga brigali ti nesrečnejši, ko je bil sam duševno popolnoma potrta. Splazi se pod pokrovom temnotnega kota, kjer se zgrudi, kakor bi ga bila zopet napadla omedlevica. Mrzel pot mu je stopil v debelih kapljah na čelo in vsak čas se mu je zdelo, da bo moral umreti. Srce bi mu skoraj počilo.

(Dalje prihodnjic)

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Pismo iz Ljubljane

Od svojih sorodnikov v Ljubljani je prejel naslednje pismo znani bolničar v United States Marine Hospital v Clevelandu:

"Ljubljana, 2. avgusta 1946.

"Dragi Frank!

"Zelo težko sem že pričakovala, da se mi oglasiš, končno sem le dočakala to, tako željeno pismo. Po štiriletnem molku je marsikaj novega tu pri nas, kakor pri Vas. Veseli me, da si še živ in zdrav, kakor zgleđa, vodiš še vedno Tvoje vdovčeve življenje.

"Zanimalo Te bo najbrže, kako smo mi preživeli to vojno. Prvo leto ko smo bili zasedeni od Italijanov, smo jo midva še kar dobro vozila. Takoj od vsega početka ustanovitve Osvobodilne fronte se razume, da sva pridno delala zraven, posebno Francel je bil aktiven. Trgovino na kongresnem trgu je začetkom leta 1942 prodal ter izkupiček dal za Osvobodilno fronto, da smo lahko naše hrabre partizane preživljali. Saj Ti je gotovo znano, da prva leta nismo imeli nikjer pomoči mali narod kakor smo, smo si res veliko upali in mnogo, mnogo žrtvovali.

"Vsaki dinarček je prav prišel, ko smo Italijane zafrkavali zopet na naš zapiralni, mučili, streljali talce, tembolj smo bili pridni na delu. Lahko smo v resnici ponosni nad to našo zmago. Kakor je bilo zavednih poštenih ljudi, tako so bile tudi propalice, izdajalci med njimi. Začela se je velika gonja, preseljevanje celih družin in to največ po krivdi naših izdajalcev.

"Ljubljana je bila vsa zamrežena, nikamor nismo smeli, niti na Vič nisi smel. Včasih so se kar zmisli in je bila policijska ura že ob treh popoldne in nisi smel nikamor iz hiše, niti na dvorišče, okna so morala biti zaprta tako, da tudi čez okno nisi smel pogledati, so že kar streljali v Tebe. V splošnem je pa bila policijska ura že ob sedmih zvečer pa do sedmih zjutraj. Pomoči so začeli delati prestave, pretakili vse do zadnje, tudi kitička niso izpustili, postelje razdri, vse perilo prebrskali itd., če ima kdo orožje

partizanom. Naši hrabri partizani, ni jim bilo takrat lahko, a borili so se kakor tigri junaško, ponosno so premagali vse težkoče. Ponosna sem bila in bom, da imam tako zavednega moža. Torej od jeseni leta 1943 se je Francel boril v partizanih za našo lepo svobodo. Imela sva oba pri vseh grozodejstvih veliko srečo, da sva živa in da lahko danes skupno uživava v naši novi domovini.

"Danes je Francel v državni službi, ima veliko odgovorno mesto, je predsednik zavoda za prehrano. Z vsa vmo in poštenostjo opravlja svoj posel, ki je zelo naporen in pri katerem nosi veliko odgovornost. Od zgodnje jutranje ure do pozne noči tako, da ga samo ponoči vidim, ko pride domov. Pa nič ne stri, tudi to se bo sčasoma uredilo, saj vsi z veseljem radi prispevamo z vsemi močmi k obnovi naše domovine.

"Mene so začeli preganjati takrat, ko so nas zasedli Nemci. Vsaka družina, ki je imela koga pri partizanih, je bila preganjana. Pri meni je bilo toliko lažje, ker niso mogli natančno ugotoviti, kje je moj mož, ker so mi ga že Italijani odpeljali. Tako sem jaz vedno trdila in vztrajala pri tem, naj mi dokažejo, kje je moj mož, da jim bom hvaležna, ker sama ne vem kje da je. Pri ustanovitvi bele garde, to je naših izdajalcev, je prišel sam pekel nad menoj. Trgovino v Gosposki ulici sem skozi, ko so mi vzeli Francelna, jaz sama vodila. Tako so bele prasice, drugega imena ne zaslužijo, začele pri Nemcih tudi mene denuncir-

ati, da sem žena bandita, ki se klati po hosti in da je pač treba, da se me zapre ali ustrelj kot talko. Prišla je huda ura, zaplenili so mi trgovino, denar po bankah, v stanovanju odnesli razno pohištvo, perilo itd.

"Marsikakšno noč sem sedela z kovčekom v roki, če pridejo po mene, da se skrijem in potem pobegnem v hribe k partizanom. Imeli so namreč navado, da so ljudi pobirali ponoči, da so jih kar iz postelje pobrali in odveli v zapore. Imeli smo tudi črno roko, ljudje so kratkoma zginili, v vodi si jih potem našel ustreljene. Dobro sem vedela, kaj me čaka, a znala sem si še kaj dobro pomagati, le to ne vem, kdo me je tako ščutil, da sem jo tako dobro odnesla.

"Predno so mi trgovino zaplenili, sem vse boljše blago skrla pri dobrih, zavednih ljudeh, tako da kar se trgovine tiče, to se pravi blaga v trgovini, mi niso niti centimeter odnesli. Skrivala sem blago samo radi tega, da ostane za naše, ko se vrnejo iz hribov, da bi te bele packe in pa naši okupatorji prišli tako počeni do blaga, to pa že nisem hotela. Sreča je bila tudi, da so me najbolj začeli preganjati, ko je šlo že h koncu, sicer so počenjali največja grozodejstva ravno ob koncu, koliko naših zmornih poštenih ljudi je ravno ob koncu najbolj nastradalo.

"Višek vseh strahot so počenjali naši izdajalci po navodilih farjev, okupatorju se še ne zameri tako, ampak da Slovenec Slovenca ubija, to je pa neodpustljivo. Gotovo ste tudi tam slišali, s kakšnimi metodami so

hoteli naše zavedne ljudi prisiliti, da povedo, kdo vse dela pri Osvobodilni fronti in kdo je zbežal k partizanom. Na primer imeli so posebne celice zazidane tako, da je bila taka odprtina, da je šel samo en človek notri in še ta je bil čisto stlačen, mala odprtina, da je prišel zrak iz kleti, to naj bi bilo okno. V tako celico so ga zaprli po par dni, potem pa na zasliševanje. Tam so ga pretepali, da je bilo celo telo ena sama rana, devali na električne stole, dvigali in trgali s kleščami nohte na rokah in nogah, po par ur pustili viseti v zraku in pri vsem tem so odprli radio aparat ali navili gramofon, da je igrala godba, da se ni slišalo tulenje ubogih mučenih ljudi na cesto.

"Ozirali se niso na spol ali starost. Mlada dekleta so posiljevali, natrpali v kako malo celico, kar po 20 ljudi, jih pustili stradati, na vrhu jih je pa še čakalo trpinčenje. Povem Ti, grozote nad grozotami. Pri vseh teh metodah niso dosegli nič, le redko kdo, da ni zdržal tega in da je koga izdal. Še prav posebno junaško so vse to prenašale žene in dekleta. Zadnjega pol leta smo bili kar veseli, da smo imeli tako pogosto alarme, posebno ker so prihajali aeroplani tudi ponoči, smo rekli, danes bo vsaj mir in lahko brez skrbi zaspimo.

"Bombardiranja se nisem niti enkrat bala, celo vojsko ne, le teh izdajalcev, ki so nas mučili se je vsakdo bal. Kakor veš, smo prav blizu kolodvorja, kolodvor je bil trikrat bombardiran in tudi na tri hiše od nas naprej je padlo nekaj bomb, dve hiši sta bili porušeni, pri nas pa razen pobitih šip, nekaj odpada frajha in pokvarjenih vrat, ni bilo nič hujšega. Zadnji mesec so vsako jutro ob sedmih prišli na kolodvor pikirati, da smo že bili kar pripravljeni na alarm. Hudo je bilo takrat, ko so na Mirju bombardirali, bilo je 70 ljudi mrtvih, 20 hiš porušeni, veliko ranjenih, baje je padlo takrat na Mirje 119 bomb. Položili so kar celo preprogo, saj je Tebi najbrže ta izraz poznan. Vsake stvari nekaj, ker vem, da Te prav vse zanima.

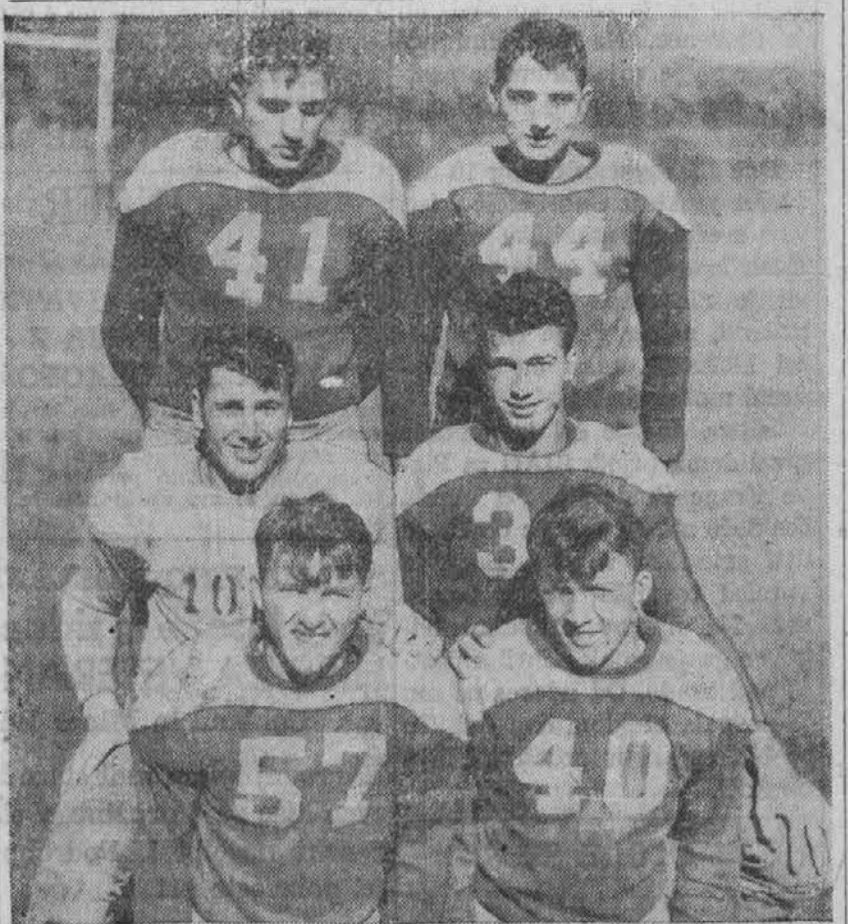
"Med vojno je bilo zelo, zelo težko s hrano, vse ta boljše je okupator požrl in pa ta beli prašiči, ki so kar na debelo črno borzo zgajali. Dobili smo enkrat na mesec na osebo prav smrdljive masti, ki je imela tak duh kot kuža, kadar je moker in to samo 15 največ 20 dekagramov. Od te količine pač nisi mogel biti masten, moker štiri dekagrame na mesec za osebo, sladkorja 15 dekagramov, mesa pet do 10 dekagramov enkrat na mesec in to samo govejeja, teletčjeja ali prašičjeja sploh nismo poznali, saj veš, da smo zato tembolj ta bele prašičje poznavali. Vse, prav vse je bilo na karte, še celo kis, vžgalice, obutev, obleka, perilo, nogavice, z eno besedo živeli in oblačili smo se samo na karte in povrh še težko se je karto dobilo, posebno za čevlje, ker se je moralo posebno zaprositi za obutev in obleko, le živilske nakaznice so nam na dom dostavili.

(Dalje prihodnjic)

Vaš donesek za otroško bolnico v Sloveniji bo znak ljubezni in spoštevovanja do potrebnih. V ta namen lahko prispevate tudi v uradu "Enakopravnosti"!

JAILED FOR CALLING STRIKE . . . Preceded by deputies, Sheriff Walter Monaghan, second from left, escorts George L. Mueller, third from left, to county jail to serve sentence of one year for contempt of court. Mueller, president of the independent union of Duquesne Light company employees, Pittsburgh, refused to call off the strike or to apologize for calling court injunction, "scrap of paper." Mueller later was released.

FOEMEN MAY SEE DOUBLE . . . Three sets of twins are on the Beloit college, Beloit, Wis., football squad this year. Two pairs are identical. Here they are: top, left and right, John and Paul Kramer, Elgin, Ill.; middle, Dick and Cliff Allen, Wauconda, Ill.; and bottom, Elgin and Bill Williams, Arlington Heights, Ill. With the football season under way, Beloit is making excellent use of the twins.

GIVE GENEROUSLY COMMUNITY CHEST CAMPAIGN October 14-24 29th United Appeal

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

PREPOVED IZVOZA KROMPIRJA

Ministrstvo za trgovino in preskrbo vlade LRS prepoveduje izvoz krompirja iz Ljudske republike Slovenije brez posebne izvozne dovoljenja tega ministrstva. Ta ukrep je potreben, da se pridelek krompirja pravilno porazdeli v one ljudske republike, ki ga za prehrano in seme nimajo dovolj na razpolago iz lastnega pridelka. Železnica bo odklonila nakladanje in prevoz krompirja v druge ljudske republike brez predpisanega izvoznega dovoljenja. Ta prepoved ne velja za manjše prevoze krompirja, namenjenega za potrebe posameznega gospodinjstva.

PRIBOD INDIJSKIH ŠTUDENTOV NA MLADINSKO PROGO

V soboto 24. avgusta je prispele na Mladinsko progo skupina 9 indijskih študentov, ki so študirali v Londonu. Njihov prihod na Mladinsko progo je vzbudil veliko zanimanje med mladimi graditelji, ki so jih na vsakem koraku prisrčno pozdravljali.

Indijski študentje delajo zdaj v Bistarcu skupno s študenti XIII. beograjske študentske brigade in se bodo zadržali pri delu okrog 14 dni. Že prvi dan po prihodu v brigado se je ustvarilo krepko prijateljstvo med Indijci in jugoslovanskimi študenti. Ob priliki njihovega odhoda iz štaba mladinskih delovnih brigad v Bukinju jih je pozdravil tovariš Batrič Jovanovič, ki je naglasil, da želi mladina Jugoslavije videti indijsko mladino prav tako svobodno, kot je svobodna jugoslovanska mladina.

PRIMORSKI OTROCI NA POČITNICAH V SLOVENIJI

V gradu Žovnek pri Braslovcah je bilo zelo živahno, ko je na 8. avgusta prišlo 150 otrok iz Primorske, iz cone A, iz Mirna, Prvačine, Bilja, Opatjesela, Cormonsa in od drugod. To so bili otroci od staršev delavcev, ki se niso imeli prilike, da bi preživeli dneve počitnic v Jugoslaviji.

Upravnica počitniške kolonije pripoveduje: "Otroci se počutijo prav dobro, hrano imajo petkrat na dan v obilni meri, da jim še ostaja. Ravno za v nedeljo 11. avgusta so si zaželeli

za kosilo "mineštro", kar smo jim rade volje ustregli. Poleg tega dobivajo tudi sadje. Vsako jutro imajo pred zajtrkom četrt ure fizikulture, vsako popoldne pa gredo skupno na kopače.

Razdeljeni so v štiri skupine, v četrti skupini so otroci iz Carmina; to so mladi Italijani, igrajo se skupno z ostalimi teri med njimi opaziti nobene razlike. V začetku so imeli štiri dni počitka, zdaj pa imajo vsak dan predavanja, berejo iz knjige "Priroda in ljudje".

Vsaka četa ima svoj sten-čas, kamor pridno pišejo. Tu lahko opaziš, kako velika ljubezen gori v srcih mladih otrok, mladih Primorcev do nove Jugoslavije. Obiskali so jih že Pionirji iz Braslovca, nato se prišli še Pionirji iz Ljubljane in tako je najmlajša generacija pokazala bratstvo in ljubezen.

Ta mladina, ki je sedaj tukaj na oddihu, je preživela vse gorje vojne in zatiranja že preje; ti otroci so sinovi staršev, ki so preživeli kri za novo Jugoslavijo. Mladi so, a vedo kaj je fašizem, saj so ga morali sami brdiko okusiti.

Tem otrokom delovnega ljudstva posvetimo vso skrb in ljubezen, da se bodo počutili bolje, kakor doma, kjer razsajajo "četrini", kakor sami pravijo. Pokažimo jim, da znamo ceniti žrtve, katere so dali njihovi očete, ki so se borili in se še bore, saj hočejo vsemu svetu dokazati, da so njih zahteve pravične. Ni jih uničil fašizem, ne Hitlerjevo nasilje, tudi jih ne bo strl teror preoblečenih fašistov.

BLAGO ZA NOVE DELOVNE BRIGADE

Dne 1. septembra so odšli na gradnjo "Mladinske proge" Brčko - Banoviči nove delovne brigade. Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je podal preko svojih okrožnih odborov ljudski mladini Slovenije za potrebe teh brigad naslednje blago: 480 zelenih platnenih hlač, 200 modrih suknjenih hlač, 400 parov moških čevljev, 10 sodov mleka v prahu, 23 zabojev mesnih konzerv in 10 ducatov belega sukanca. Okrožnim odborom RKS je naročil glavni odbor RKS, naj dajo za delovne brigade tudi še nekaj primernega iz svojih zalog.

AMERIŠKI VOJAKI PRETEPAJO SLOVENCE

Iz Gorice poročajo, da je šel 15. avgusta 17-letni Albert Krašček iz vasi Plave po vasi. Ko sta ga pred hišo družine Krašček srečala dva ameriška vojaka, ga je eden vprašal, ali je Slovenec. Na pritrdilni odgovor ga je vojak udaril s pestjo v obraz, da mu je prebil ustnico.

Dne 18. avgusta okrog 10 ure zvečer je Alojz Gabrijelčič v isti vasi srečal tri ameriške vojake. Eden izmed njih ga je vprašal, ali je Slovenec. Gabrijelčič je pritrdil, nakar ga je vojak pričel klofutati, tako da je mladenci moral zbežati.

Istega dne je šel iz gostilne proti domu tajnik SIAU za Plave Franc Znidaršič. Na mostu čez Sočo sta ga srečala ob 10:10 dva ameriška vojaka. Eden je vprašal tovariša, ali je Slovenec. Na njegov pritrdilni odgovor ga je vojak udaril s pestjo pod brado. Od udarca se mu je poznala otekline dva dni. To so bili vojaki iz posadke Plave ob Soči.

Proda se

hiša za 2 družini na 1575 E. 47 St. 6 in 5 sob. Lahko takoj prevzamete. Pišite ali pokličite. H. NICK, Route 3, Box 52, Chardon, O., tel.: KE 0745.

MADŽARSKI KLUB "PARTIZAN"

Dopisnik Tanjuga poroča, da je zveza madžarskih partizanov osnovala športni klub "Partizan". Za pokrovitelje kluba sta bila izvoljena predsednik republike Zoltan Tyldi in ministrski predsednik Ferenc Nagy.

DUHOVNIK IVAN JERIČ ARETIRAN V PREKMURJU

Preiskava v zvezi z odkritjem radijske postaje v okolici Ptujja, o čemur smo že poročali, je odkrila soudeležbo duhovnika, generalnega vikarja za Prekmurje Ivana Jeriča iz Turnišča, ki je bil na podlagi tega aretiran.

UDELEŽENCI PRI PROCESU ŠKOFA STEPINACA IZOBČENI IZ CERKVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

test in zahtevo za intervencijo v imenu 100.000 članov Društva sv. Imena v njegovi škofiji proti obsodbi nadškofa Stepinaca, v katerem se maršala Tita primerja Ponciju Pilatu, proces proti obojenemu nadškofu pa se imenuje "farso, ki je bila vseskozi kontrolirana, kakor so kontrolirane vse vladne agencije v Jugoslaviji."

Brzojavka nazivlja nadškofa Stepinaca "junaškega branitelja židov proti nacijem," jugoslovansko vlado pa imenuje "rdečo, fašistično, ateistično, brutalno in barbarsko vlado, ki se nahaja pod oblastjo brezbožne Sovjetske Rusije."

Brzojavko je prečital pred 40.000 člani Društva sv. Imena v Cincinnatiju pomožni škof George J. Rehrig, ker je nadškof McNicholas bolan.

TAFT ODGOVOREN ZA DRAGINJO. PRAVI SENATOR PEPPER

(Nadaljevanje s 1. strani)

nanje politike, sledi isti dolarski diplomaciji, katero je nekoč zastopal drug Ohijčan, William McKinley, je dejal senator Pepper.

"Ako bi republikanci prišli na vlado, bi bili zopet poslani marini, da kolektajo koruptne korporacijske dolge v deželah

Proda se gostilno

s D 1 in D 2 licenco; s poslojem vred. V slovenski naselbini. Za naslov se poizve v uradu tega lista.

Rada bi dobila

kako delo v trgovini ali uradu po nekaj ur na dan. Pokličite EN 1535.

Naprodaj

je hiša za eno družino s 6 sobami; garaža, klet pod vso hišo in fornez. Vse v dobrem stanju in sedaj prazno. Nahaja se na 1180 E. 85 St., blizu Kosciuszko Ave. Dobra prilika za družino z otroci. Cena samo \$6.000.

Mihaljevich Bros. Co. 6414 St. Clair Ave., HE 6152

MRS. INGER

5152 Superior Ave. BREZPLAČNO PRIVATNO POSVETOVANJE Z VSAKIM HOROSKOPOM Priznana vedeževalka vam bo dala nasvete o življenju, ljubezni, poroki, razporoki in irgovstvu. Vsa posvetovanja so čisto privatna. Med 10. zj. in 8. zv. vsaki dan in ob nedeljah.

IMAMO FINO IZDELANE nove lesene in zidane HIŠE ZA VETERANE na Highland in Minor Rd.

Naprodaj imam tudi staro leseno hišo za 4 družine, v slovenski naselbini. Podrobnosti poizveste pri

FRANK STRUMBLY Highland Rd. in Bishop Rd. South Euclid, Ohio

Južne Amerike in rabili bi naš velik vpliv in oboroženo silo kot ščit, za katerim bi se izkoriščali naravni zakladi šibkejših narodov sveta. To je kapitalistični imperializem, ki ne vodi k miru, temveč v vojno.

"Republikanska stranka se nikoli ni naučila velikega nauka, katerega je učil in živel Roosevelt," je nadaljeval Pepper, "namreč da je za blagostanje doma in mir na svetu treba več demokracije tukaj in po vsem svetu; več spoštovanja za dostojanstvo in pravice vseh ljudi tukaj in po vsem svetu. Vsled tega bi republikanska zmaga v novembri potisnila nazaj kazalec na uri napredka in varnosti."

NOVA FRANCOSKA USTAVA SPREJETA PRI REFERENDUMU

(Nadaljevanje s 1. strani)

znaša 22.544.226, se volitev očitno ni udeležilo nad sedem milijonov volilcev, kar se delno smatra za posledico de Gaulleovega nastopa.

Kmalu po objavi izida volitev od strani notranjega ministrstva se je pred uredništvom glasila katoliških progresivcev "L'Aube" zbrala večja množica, ki je vpila: "Doli z Bidaultom!" Izgleda, da je mnogo članov katoliške stranke sledilo de Gaulleu, katerega smatrajo za svojega voditelja, ne pa Bidaulta, začasnemu predsedniku vlade in zunanjemu ministru.

Francija bo 10. novembra volila reden parlament

Sedaj, ko je Francija dobila novo ustavo, so se pripravila tla za volitev rednega parlamenta, ki se bodo vršile 10. novembra. Pri teh volitvah bo izvoljena zbornica, ki bo zavzela mesto sedanjega začasnega parlamenta.

Predvojni premier Reynaud je označil izid volitev kot "znamenit udarec za tri koalicijske stranke" ter dejal, da so te volitve pokazale, da se je stranka katoliških progresivcev za praktične svrhe združila, ker večina volilcev sploh ni volila.

Vsa zakonodajna oblast bo v rokah poslanske zbornice. Glavne določbe nove francoske ustave so sledeče:

Predsednika bosta volili obe zbornici parlamenta za dobo sedmih let, toda noben predsednik ne more biti izvoljen več kot dvakrat.

Parlament bo sestavljal iz poslanske zbornice, čigar poslanci bodo voljeni na podlagi splošne volilne pravice za dobo petih let, ter iz sveta republike, katerega bo volil elektoralni kolegij, sestojč iz županov ter občinskih in okrajnih uradnikov.

Poslanska zbornica bo posejala izključno zakonodajno oblast, medtem ko bo imel svet republike le moč dajati priporočila glede novih zakonov.

Predsednik ne bo mogel vetirati zakonov

Predsednik ne bo mogel vetirati od poslanske zbornice sprejetih zakonov, mogel pa bo priporočati spremembe v zakonih, ki so bili sprejeti.

Ministrske predsednike bo imenoval predsednik in potrditi jih bo morala poslanska zbornica.

Osnovati se imata dve dodatni zbornici, ki pa bosta imeli samo posvetovalni glas. To bosta svet federalne zveze, ki bo nadzirala upravo francoskih kolonij, in pa ekonomski svet, ki se bo bavil z gospodarskimi vprašanji.

Jacques Duclos, vodja komunistične stranke, ki je druga najmočnejša stranka Francije, je izjavil, da ako bi oni, ki so nasprotovali novi ustavi, zmagali, bi bila s tem kompromitirana bodočnost francoske demokracije.

To je bil drugi ustavni referendum v Franciji. Prva ustava, znatno radikalnejša od sedanje, katero je predložila ustavodajna skupščina ljudstvu, je bila poražena.

DEKLETA IN ŽENE

za fine Sterling suknje, suits ali FUR COAT, direktno iz tovarne po najnižjih cenah v Clevelandu, na Will-Call pokličite

Benno B. Leustig

1034 ADDISON ROAD ENdicott 3426

HASTY TASTY DRIVE IN, INC.

18482 LAKE SHORE BLVD.

Fini Steakburgers — hamburgers — sandviči

Odperto podnevi in ponoči — veliko prostora za parkanje

ZIMA PRIHAJA! ALI STE VI PRIPRAVLJENI?

ALI STE ŽE DALI VAŠO GRELNO NAPRAVO PREGLEDATI?

Mi čistimo in popravimo forneze vseh izdelkov.

DAMO BREZPLAČNE PRORACUNE

Instaliramo forneze na premog, plin in olje; avtomatična kontrola, umetno prezračevanje, pihalniki, konverzijski grelci. — Lahko takoj instaliramo.

IMAMO DELE ZA VSE IZDELKE

Great Lakes Furnace Co.

3068 EAST 116th ST. — CE 9173

Naše geslo je — "Jamčeni in zadovoljivi rezultati"

KALIFORNIJSKO GROZDJE

NA DEBELO IN DROBNO

Vagon, polni truk ali na tono

Marinko Fruit Market

416 E. 156 St., ali E. 91st. in Woodland Ave.

Telefona: IV 3170—IV 6084

Cleveland bi bil tarča atomske vojne

Ako bo prišlo do tretje svetovne vojne, tedaj utegne biti Cleveland prva tarča atomske bombe, in v enakem položaju se nahajajo druga mesta "ameriškega Porurja," kot Detroit in Pittsburgh. To napoved je podal v govoru pred City klubom znanstveni urednik Scripps-Howard časopisov David Dietz, ki je avtor nove knjige o atomski energiji, ki se prevaja v 13 jezikov.

V takem slučaju bo atomsko bombardiranje povzročilo v vsakem izmed treh omenjenih mest 100.000 mrtvih in nadaljnjih 500.000 ranjenih in pohabljenih, je dejal Dietz, ki je obenem opozoril, da se je leta 1942 vojaškim

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

VAŠI ČEVLJI

bodo zgleдали kot novi, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 St. Clair Ave.

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY

18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno zavarovalnino.

Pomivalke posode

dobijo dobro delo polni ali delni čas. Tovarniška kafeterija. Plača do ure. Dobi tudi obele in uniforme. Pokličite HE 4444 in vprašajte za Mrs. Guenther.

Al's Radio & Electric Service

1011 East 64th Street

Albin Zbacnik, lastnik

Popravljamo radio aparate in električne predmete. Prvovrstno delo in točna postrežba

MOŠT

iz prvovrstnega

Concord grozdja, prodaja

Kramer's Winery

5303 St. Clair Ave., EN 2263

\$70 sod

KADAR RABITE zobozdravniško

oskrbo

POJDI TE K ZANESLJIVEMU ZOBOZDRAVNIKU

Naš urad se nahaja na enem prostoru že 25 let. Za prvi obisk ni treba določiti časa — pridite kadarkoli — pozneje pa se bo delo, kakršnokoli želite v zobozdravniški stroki, izvršilo ob času ko vam bo najbolj prikladen.

PRVOVRSTNO DELO PO ZMERNIH CENAH. VAM NAPRAVI

DR. J. V. ZUPNIK

6131 St. Clair Ave.

v poslopu North American banke

VHOD NA STRANI E. 82 ST.

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 East 61 Street

HE 2730

oblastim zelo zameril, ker je prerokoval, da Cleveland v drugi svetovni vojni ne bo bombardiran.

"Izkazalo pa se je, da je bila moja napoved točna," je rekel Dietz. "Skraino ljubo bi bilo, ako bi mogel biti enako optimističen glede tretje svetovne vojne, ampak to mi je nemogoče. Zelo možno je, da bo prva atomska bomba v taki tretji svetovni vojni priletela preko Severnega tečaja in padla baš nad Cleveland."

LICENCIRAN KURJAC

dobi delo

48-urni tehnik

Plača od ure — poleg overtime

ATLAS CAR & MFG. CO.

1140 Ivanhoe Road

STAVBENI KOVAČI

Dobre delovne razmere

Plača od ure in nadurna plača

EMPLOYMENT OFFICE

Atlas Car & Mfg. Co.

1140 IVANHOE RD.

ZA PREKLADANJE TOVORA

Nickel Plate tovarno skladišče

E. 9th St. in Broadway

Plača 93½c na uro

Cas in pol za nad 8 ur

Zglasite se pri

Mr. George J. Wulff

Nickel Plate R.R. Co.

E. 9th & Broadway

Strojni operatorji

Lathe delavci

Splošno tovarniški

delavci

Stalno delo. Dobra plača

od ure

Zglasite se pri

REPUBLIC STEEL CORP.

BOLT & NUT DIVISION

1970 Carter Rd., Scranton

Rd. bus

Izurjeni DIE-REPAIRMEN

in

PUNCH PRESS

OPERATORJI

DOBIJO DELO

Dobra plača od ure za dobre

delavce.

Varnostne naprave na vseh strojih

GEOMETRIC STAMPING CO.

1111 East 200 St.

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

Delajte v čistem, prijetnem

ozračju.

Morate biti večji angleščine.

Samo čedne, snažne in vešče

žene v starosti 20 do 35 let

se naj priglasiyo.

Plača \$29 za 40 ur dela.

Dobi se obele in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL

TELEPHONE CO.

Soba 901

700 Prospect Ave.